Contributed by David Dessers
dinsdag, 30 november 2004 -

Op zaterdag 20 november namen een dikke zestig mensen deel aan de LEF-trefdag "Het Groot Verhoor". Het doel van de dag was om de discussie te voeren over de relatie tussen sociale bewegingen en de politiek. Heel de dag was opgezet rond twee centrale vragen. 1) Hebben sociale bewegingen nood aan een eigen politieke vertolking en zo ja welke? 2) Missen we een politiek instrument om extreem-rechts te bekampen?

's Ochtends werd de dag ingezet door Eric Corijn, ondermeer prof aan de VUB en mede-initiatiefnemer van de 3juli-groep tegen extreem-rechts. Hij legde er de nadruk op dat hij de actualiteit door een antikapitalistische bril bekijkt. Volgens hem hebben zowel Groen! als SP.A geen adequaat antwoord op de neoliberale politiek. Doordat ze die neoliberale politiek niet fundamenteel in vraag stellen, blijken ze slecht gewapend om extreem-rechts te lijf te gaan. Tegelijkertijd stelde hij echter dat ook radicaal links voor een huizenhoog probleem staat. "Je kan niet dertig jaar lang een project blijven verdedigen als het politiek niets oplevert." Daarom stelde hij dat antikapitalisten via nieuwe projecten aan politiek moeten doen. Vooral het stedelijke niveau interesseert hem daarbij. Bovendien moet links nieuwe concepten bedenken om mensen te kunnen bereiken en te winnen voor een links en cosmopolitisch project. Daarbij verwees hij ondermeer naar de participatieve democratie. Corijn: "Ik ben ervan overtuigd dat we vandaag in staat moeten zijn om vernieuwende wijk- en stadsprojecten uit te werken en op basis daarvan aan de slag te gaan". Helaas gebeurt dat allemaal te weinig vond Eric, waardoor links zich de facto neerlegt bij de neoliberale realiteit. De afbrokkeling van netwerken en de sociale achteruitgang die dat teweegbrengt maakt het Blok groot.

Vervolgens kwamen Vera Dua (voorzitster van Groen) en Hans Bonte (kamerfractie van sp.a) aan het woord. Vera Dua stelde dat ze een linksere koers voorstaat voor Groen!. Ze verwees ook naar de debatten met externe specialisten die Groen! in de komende periode wil opzetten om werk te maken van een eigen inhoudelijke vernieuwing. Maar zowel Dua als Bonte beweerden over het Vlaams Blok dat die partij niet zozeer kon groeien omwille van het neoliberale soberheidsbeleid. In tegendeel, het probleem bestaat er voor Dua en Bonte eerder in dat ‘wij allemaal’ veel te veel hebben, verwend zijn en dus reageren als hebberige, bedorven kinderen… In die visie wordt er in feite geen enkel verband gezien tussen de neoliberale politiek en de opkomst van rechts. Eric Corijn zette hierrond de puntjes op i: “wij” bestaat in deze helemaal niet. “Wij” hebben niet teveel. Onze samenleving is zeer verdeeld, sommigen hebben veel, maar ook een heleboel mensen hebben het zeer moeilijk.

Ook Filip Debodt (gemeenteraadslid van de radicaal linkse en groene lijst LEEF! die goed is voor 10% van de stemmen in Herzele) sloot zich hierbij aan: niet alleen hebben vele mensen het niet gemakkelijk om rond te komen, ze moeten daarenboven keihard werken zodat er ’s avonds weinig anders opzit dan met een colaatje voor de televisie te gaan zitten. Studies wijzen trouwens in dezelfde richting: de groeiende onzekerheid op de arbeidsmarkt, geeft extreem-rechts wind in de zeilen. Of ook nog: 30 procent van de Belgische gezinnen heeft het moeilijk om rond te komen, 4 procent leeft volgens De Standaard in “extreme armoede”. Dit debat bracht dus een fundamenteel andere visie op het probleem van extreem-rechts binnen de linkerzijde naar boven. Heel wat mensen kwamen ook in die zin tussen vanuit de zaal.

Ook gaven heel wat mensen hun opinie over wat radicaal links in de komende periode moet doen. Daarbij valt op dat de gewijzigde context, de enorme verrechtsing en de dreiging van het Vlaams Belang als grootste politieke organisatie van Vlaanderen zijn

sporen nalaat. De linkerzijde staat in feite voor een soort van interne contradictie, die alle debatten over de te volgen tactiek mede zal bepalen. Aan de één kant is het duidelijk dat Groen! en sp.a de jongste vijf jaar niet in staat zijn geweest om een wissel te leggen in het beleid en een begin te maken van een breuk met het neoliberalisme. Tijdens de regeerperiode van paars-groen zag het Vlaams Blok zijn electorale aanhang stijgen met méér dan acht procent. Langs de andere kant blijft radicaal links zichzelf veroordelen tot een onoplosbare verdeeldheid en zit het gevangen in onverantwoorde sectaire praktijken. Heel wat linkse mensen hebben dus eerlijke twijfels bij de capaciteit van radicaal links om ook maar enige invloed te hebben ten nadele van het Vlaams Belang. Allicht zal je weinige bewuste arbeiders, jongeren of vrouwen ervan kunnen overtuigen dat een stem voor één van de uiteenlopende radicaal linkse lijstjes écht nuttig is in de strijd tegen extreem-rechts. Politiek is immers veel meer dan discours.

Dat bracht bijvoorbeeld Filip De Bodt ertoe om te stellen dat radicaal links vandaag geen andere keuze heeft dan via andere, grotere lijsten deel te nemen aan de verkiezingen. "Als ik geen dak boven het hoofd heb, zit ik liever in iemand anders zijn veranda dan onder de blote hemel". Sommige aanwezigen bleken het daarmee eens en verdedigden dus de keuze om kandidaten te leveren om lijsten van Groen! en sp.a die dan op basis van een autonoom radicaal links platform campagne kunnen voer en. Anderen waren het er niet mee eens en leken er eerder vanuit te gaan dat, indien radicaal links er niet in slaagt om met een geloofwaardige herschikking naar de kiezer te stappen, het beter afzijdig kan blijven in 2006.

"The proof of the pudding is in the eating", stelde Eric Corijn aan het einde van het debat. "Ik beweer niet dat ik het ultieme antwoord op dit probleem heb. En dus blijf ik actief zoeken naar dat antwoord doorheen concrete politieke praktijken. Aan zij die vandaag wél beweren dat ze het alternatief in handen hebben, kan ik enkel maar zeggen 'the proof of the pudding is in the eating'. Zij zullen het dan in de praktijk moeten aantonen. Maar vraag me niet eerst nog dertig jaar te wachten op de doorbraak want -sorry- die heb ik niet meer."

s' Namiddags vonden er drie werkgroepen plaats rond de arbeidersbeweging, de milieubeweging en de andersglobaliseringsbeweging. Van die werkgroepen zullen verslagen verschijnen op de lef-website (www.lef-online.be). LEF zal in de komende weken verder het debat voeren over wat te doen. Via deze site en de site van LEF word je op de hoogte gehouden van de verdere plannen.